

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 404/2015-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. augusta 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Senica v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 132/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. decembra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Senica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 132/2009 (ďalej tiež „namietané konanie“).

Žalobou podanou 8. júla 2009 sa sťažovateľka domáhala na okresnom súde „náhrady škody, náhrady nákladov a náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti s dopravnou nehodou svojho syna...“.

K doterajšiemu priebehu konania na okresnom súde sťažovateľka uviedla:

«Konanie je vedené na Okresnom súde v Senici viac ako 5 rokov s tým, že doposiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté. Okresný súd v Senici rozsudkom zo dňa 21. 10. 2010 sp. zn. 10C/132/2009 rozhodol vo veci tak, že návrh zamietol. Krajský súd v Trnave uznesením zo dňa 26. 09. 2011 sp. zn. 23Co/315/2010 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd v Senici následne dňa 08. 08. 2013 opätovne vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 10C/132/2009 - 629, ktorým návrh voči odporcovi v 2. a 3. rade zamietol a voči odporcovi v 1. rade konanie zastavil. Krajský súd v Trnave uznesením zo dňa 27. 08. 2014 sp. zn. 23Co/451/2013-677 opätovne rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd v Senici doposiaľ vo veci nerozhodol, pričom možno očakávať, že opätovne bude podané odvolanie voči rozsudku súdu prvého stupňa či už zo strany sťažovateľky alebo odporcov, teda nie je možné v dohľadnej dobe očakávať, že by došlo k právoplatnému skončeniu predmetnej veci. Podľa doterajších skúseností sťažovateľky predpokladá, že odvolacie konanie bude trvať najmenej 3/4 roka...»

Sťažovateľka k namietanému porušeniu jej základného práva uvádza, že jej vec vedená na Okresnom súde Senica nebola doposiaľ skončená z dôvodov nie na jej strane. Sťažovateľ namieta postup súdu prvého stupňa, kedy v konaní nepostupoval dôsledne v zmysle hospodárnosti konania tak aby prerokoval vec bez zbytočných prieťahov. Nie je to sťažovateľ, ktorý by sa akýmkoľvek spôsobom podieľal na prieťahoch v konaní (z celkového počtu cca 17 vykonaných pojednávaní bolo odročené pojednávanie z dôvodov na strane sťažovateľky len 2 krát).

Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že za obdobie viac ako 5 rokov nebol súd prvého stupňa schopný ukončiť predmetné konanie právoplatným rozhodnutím. Lehotu viac ako 5 rokov v žiadnom prípade nemožno považovať za primeranú. Sťažovateľ pri tomto svojom závere vychádza okrem iného z ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)...

Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost veci, vec ani zo skutkového, ani z právneho hľadiska nevykazuje črty mimoriadnej zložitosti. V uvedenom konaní sa nejedná o natoľko zložitú skutkovú a právnu vec, aby nemohla byť právoplatne skončená za viac ako 5 rokov...

Zároveň sťažovateľka uvádza, že práve v dôsledku postupu Okresného súdu v Senici, ktorého dva doterajšie rozsudky boli zrušené pre nezákonnosť, je porušované jej právo na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov a primeranej lehoty. Zároveň sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že súd v danom prípade nepostupoval efektívne tak, aby bol odstránený stav jej právnej neistoty. Viaceré pojednávania boli vykonané len formálne, kedy súd učinil zbytočný procesný úkon bez akéhokoľvek významu pre podstatu samotného konania. V dôsledku uvedeného postupu boli pojednávania viackrát odročované. V dôsledku neefektívneho a nehospodárneho konania Okresného súdu Senica bolo v danej veci vykonaných cca 17 pojednávaní, pričom v období od 06.09.2012 do 25.06.2013 súd neučinil v predmetnej veci žiadny relevantný procesný úkon. Je pravdou, že aj postup Krajského súdu v Trnave bol v predmetnej veci liknavý. Nič to však nemení na skutočnosti, že práve v dôsledku nesprávnych a nezákonných rozhodnutí Okresného súdu v Senici museli byť rozhodnutia súdu prvého stupňa opakovane zrušené. Sťažovateľka je toho názoru, že práve Okresný súd v Senici spôsobuje neprimeranosť dĺžky predmetného konania.»

Sťažovateľka tiež uviedla, že „si je vedomá skutočnosti, že pred podaním ústavnej sťažnosti týkajúcej sa prieťahov v konaní by mala byť podaná sťažnosť predsedovi súdu. Sťažovateľka tak neučinila, nakoľko uvedený inštitút nepovažuje za účinný prostriedok nápravy, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že predsedom Okresného súdu Senica je JUDr. Trylč, ktorý je zároveň aj zákonným sudcom v predmetnej veci, ktorej sa táto ústavná sťažnosť týka. Podaním sťažnosti predsedovi súdu by objektívne nebola zjednaná náprava, resp. ani by nemohla byť zjednaná, nakoľko podstata tejto ústavnej sťažnosti

nespočíva v tom, že by bol súd nečinný čo sa týka jednotlivých procesných úkonov, ale v tom, že súd svojim konaním (opakovane zrušenými nezákonnými rozhodnutiami) spôsobuje neprimerané prietahy v konaní. Tento objektívne existujúci stav nie je možné zvrátiť žiadnym opatrením predsedu súdu, keďže reparácia tohto stavu nie je v súčasnosti možná.“

V závere svojej sťažnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol vo veci týmto nálezom:

„1. Okresný súd Senica v konaní vedenom pod sp. zn. 10C/132/2009 porušil základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Senica vo veci vedenej pod sp. zn. 10C/132/2009 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 15.000,- € (slovom pätnásťtisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Senica povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov), ktorú je Okresný súd Senica povinný vyplatiť k rukám jej právneho zástupcu [REDAKOVANÉ], advokáta so sídlom [REDAKOVANÉ], do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola

vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

V konaní o sťažnosti vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nečinnosťou všeobecného súdu považuje ústavný súd za účinný prostriedok nápravy namietaného protiprávneho stavu, ktorý má

sťažovateľ k dispozícii pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, sťažnosť proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov adresovanú predsedovi súdu.

Podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) sťažnosť môže podať účastník konania alebo strana v konaní. Sťažnosť na postup súdu môže smerovať proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov alebo porušovaniu zásad dôstojnosti súdneho konania sudcami, súdnymi úradníkmi alebo zamestnancami súdu, ktorí plnia úlohy pri výkone súdnictva.

Účelom sťažnosti proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa zákona o súdoch nie je potvrdenie stavu, ktorý nie je v súlade s právom zaručeným čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale poskytnutie príležitosti súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou (m. m. II. ÚS 64/97, I. ÚS 20/05). Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že účinne využil označený právny prostriedok nápravy podľa zákona o súdoch, alebo ak preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažnosť na prieťahy v konaní adresovaná predsedovi okresného súdu sťažovateľkou podaná nebola, pričom sťažovateľka ako dôvod uvádza skutočnosť, že konajúci zákonný sudca je zároveň predsedom okresného súdu, preto by podaním sťažnosti „objektívne nebola zjednaná náprava“, ako aj to, že v zásade nenamieta nečinnosť okresného súdu, ale jeho neefektívny postup pri vydávaní rozhodnutí, ktoré sú následne odvolacím súdom zrušené.

Ústavný súd v súvislosti s nemožnosťou objektívneho zjednania nápravy s ohľadom na osobu zákonného sudcu poukazuje na znenie § 63 zákona o súdoch, podľa ktorého

sťažnosti vybavuje predseda príslušného súdu, ak osobitný zákon neustanovuje inak (1), sťažnosti na predsedu súdu vybavuje predseda súdu vyššieho stupňa (2).

Samotná skutočnosť, že predsedom súdu je konajúci zákonný sudca, ktorému sú vytýkané prietahy v konaní, teda nemá automaticky za následok nemožnosť zjednania nápravy, keďže o sťažnosti by v takomto prípade rozhodoval predseda príslušného krajského súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti neuvádza žiadne iné argumenty, ktorými by preukázala, že podmienku nevyužitia tohto prostriedku ochrany svojho základného práva nespĺnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a preto jej ústavný súd nemôže nesplnenie tejto podmienky v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde odpustiť.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti konštatoval, že sťažovateľka nevyužila pred podaním sťažnosti ústavnému súdu účinný právny prostriedok nápravy proti porušovaniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru a nepreukázala ani to, že uvedenú podmienku nespĺnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pričom existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodiť ani z obsahu sťažnosti. Uvedené skutočnosti zakladajú dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľky pre jej neprípustnosť.

Z uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre jej neprípustnosť.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci

za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným prieťahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. augusta 2015